

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

בבא קמא נ-א

עניין: זכר של רחלים וזקן אחד מנהיגו

פני יהושע

בגמרא אמרו לה מי העלך אמרה להו זכר של רחלים וזקן אחד מנהיגו ופרש"י איל של אברהם. ויראה שרמזה בזה דודאי נגזר עליה משמים למיתה אלא שהועיל לה תפילתו של רבי חנינא בן דוסא וכיון שנגזר עליה משמים אי אפשר לבטל הגזירה עד שיוותן תמורתה איזה אדם אחר כדמצינו בכמה דוכתא בנחל קישון [פסחים ק"ח ע"ב] וכעובדא דר' ביבי בחגיגה [דף ד' ע"ב] ועיקרו מפורש בזוהר גבי נחשא' שלכך נוהגין העולם ליקח תרנגול בערב יו"כ לכפרה וא"כ נרמז בזה הענין כמו שהיה באיל של יצחק שנקרב תמורתו כן נעשה לה וק"ל, ובזה נתיישב מה שלא אמרו תיכף לרבי חנינא בן דוסא וכי נביא אתה אלא לאחר שאמרה זכר של רחלים והיינו דעיקר תמיהתם כיון שאמרה שודאי נגזר עליה משמים למיתה אלא שתפלתו גרמה לה על זה אמרו וכי נביא אתה פ"י איך בטחת כ"כ בתפילתך ועל זה השיב להם אמרתי דבר שנצטער וכו' על זה תמכתי יתדותי שתועיל תפילתי לבטל הגזירה וק"ל:

בן יהודע

שם. זכר של רחלים נודמן לי, וזקן אחד מנהיגו. כ"ל בס"ד, רמזו לה מן השמים במראה הזה, שצבבור ג"ח של אחיה הגין עליה זכות אברהם אע"ה שהוא היה הראשון אשר הקים והעמיד עמיד של ג"ח בעולם. ומה שנרמזה זכר של רחלים שהוא אילו של יצחק אע"ה, רמזו לה בזה כמו שילחק אבינו היה מוזמן ליסחט, ואח"כ העלה איל במקומו, והוא נילול, כן הוא היתה מוזמנת ליחנק במים, וזא במקומה זכר שהוא אחיה, כי מחיפה שעה נכתב גו"ד על אחיה שימות בלמא, וכמ"ס אעפ"כ מת בנו בלמא, והדמיון שיה ממש, כי ילחק אע"ה בעת העקירה היה מסערא דקובצא, ובעת העקירה פרחו נשמתו, וזא לו נפש מסערא דדכורא, ולפ"ו הדמיון שיה, ילחק אע"ה כשהיה מסערא דקובצא העלה איל זכר במקומו, והוא נילול, וכן הוא שהיתה נקבה נכנס אחיה שהוא זכר במקומה בגזרה זו, והוא נולד. וראתה זקן אחד מנהיגו, רמז לזכות אבינו הזקן הקדוש, דכתיב ציה ואברהם זקן, שהגין עליה זכות אביה שהיה עוסק בג"ח. ועמ"ר הרב מור אבי זל"ה פירש בספרו

מהר"ל חידושי אגדות

נענש אע"ג שהוא צדיק גמור. והי' נראה שבא לומר כי (רבי חנינא בן תרדיון) [חנניא חופר שיחין] אע"ג שעשה בור זה כדין מ"מ הבור הזה היה מוזק לקצת בני אדם מי שהוא. וכיון שבא ע"י הבור הזה רעה למי שהוא נפרע מן (רבי חנינא בן תרדיון) [חנניא] שמת בנו בצמא. כלומר, אתה חפרת בור

דברי מאיר לרבי מאיר מפרמישלאן פרשת עקב

והסיר ד' ממך כל חלי וכל מדוי מצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם בך ונתנם בכל שנאיך כוונת מאמר ונתנם בכל שנאיך אמר הרמז"ל על פי דאיתא במשנה בברכות ל"ד ר' חנינא בן דוסא כשהיה מתפלל על החולה אומר זה חי וזה מת והקשה בשלמא לומר זה חי שפיר דמי דאמר כדי לבשר לקרובי החולה כי יחיה אבל לבשר כי זה מת למה ליה לר' חנינא בן דוסא לבשר בשורה רעה ח"ו אלא כך הוא פירושא דמתניתין כשהיה מתפלל על החולה מה היתה תפלתו של ר' חנינא בן דוסא אומר זה חי וזה מת היינו זה העכו"ם ימות וזה הישראלי יחיה זה תחת זה תמורת זה וכן היה עובדא לפניו כי בא לפניו אחד עם פ"ג בעד החולי ואמר ברוח קדשו כי בשבבותיה דישראל הנ"ל דר עכו"ם אחד ואמר גם כן זה העכו"ם ימות תחת זה החולה והחולה בתוך ביתך יחיה וכך היה הפדיון של ר' חנינא בן דוסא (וב"ל המעתיק דכוונתו הקדושה על פי דידוע בשם האר"י הקדוש כי כל אחד מישראל יש לו בן גילו המנגדו בן עכו"ם בבחינת יעקב ועשיו ועל זה העכו"ם בן גילו היה כוונתו הקדושה) ובוה היה אומר גם

ספר סגולות ישראל מערכת ח'

(ח) חולי ומיחורש סגולה כפלאה לניי שיש לו איזה חולאת או אפילו איזה לרה ר"ל או שחלם לו חלום לא עוז ר"ל, אזי ימכור חותו הלכה או החולאת לחיזה גוי והוא סגולה כפלאה ודוקה כניש בס"ח ס"י תנ"ה ע"ש, וזוהן הסיד"א ז"ל כתב שס צבי שמוע נאדם גדול פראה צעיקו גוי שזכר החולי והמוכר כתרפא והקונה תיכף נפל צהחילי ע"ש, וצבי ערכי עלי אות חי כתב וז"ל וכתב ונהר"ל צן הרב שער אפרים ז"ל צהקדושתו שצנכת תל"ח נכפו צו המגיפה ר"ל והי' יניי אצל אחיו שמת צמגיפה זו ולא התעטף הרב שער אפרים ז"ל צעליחו והתפלל שימות תחת בנו יחידו צן זקוקיו הוא לו ועודו נודר צתפלה וירא אפרים את חליו ויהודה את מוזורו והרב שער אפרים ז"ל כפטר והוא צנו קס ויחי מוחליו ע"כ, וגם אכי שמועתי נעשה כזה מרב חי ז"ל שטעה כן עצור צנו וכמה גדולים דצרי רישיח זלל"ה ז"ע, ועיין